

Preek 'Wakker zijn'

uit de profeten: Jesaja 65:17-25
uit het Evangelie: Lucas 12:32-48

Geliefde gemeente,

Stel, je wordt christen en dan? Hoe leef je dan verder? Of stel, je bent christelijk opgevoed, je hebt er nooit definitief afstand van genomen, deed een beetje mee in de kerk, of niet, maar er komt een moment dat je je bewust wordt van wat christen-zijn echt inhoudt, en dan? Hoe gaat dat dan verder?

Hoe ziet je leven er eigenlijk idealiter uit, als je christen bent geworden? Dat roept natuurlijk de vraag op wat 'christen worden' is.

Het eerste dat je dan moet zeggen is: 'christen' is geen beschermde titel. In de bijbel kom je het woord het eerst tegen in het bijbelboek Handelingen, als er gezegd wordt dat de volgelingen van Jezus in de Syrische stad Antiochië 'christenen' worden genoemd. Jezus staat ook bekend – in de Griekse taal die daar toen werd gesproken – met de aanduiding 'Christus', als vertaling van het Hebreeuwse '*messias*', de vanwege God gezalfde. Je kunt zeggen: een christen is iemand die iets met Christus heeft. Maar 'christen' is geen beschermde titel, wordt niet verleend door een instelling. Iedereen kan zich zo noemen of zo genoemd worden, op welke manier je ook maar een verband wil uitdrukken met de leer of de persoon van Christus of met het christendom als culturele of religieuze beweging.

Het is niet aan ons om daar een oordeel over te hebben. De neiging bestaat wel en dan gebruiken we bijvoegelijke naamwoorden om te preciseren: katholieke christen of protestantse christen, dat is nog tamelijk onschuldig, liberale christen of orthodoxe christen, naamchristen of een ware christen, dat wordt al linker. "Bent u een echte, wedergeboren

christen?”, dat is een vraag, meestal gesteld door een evangelicale broeder of zuster, waar ik altijd meteen – zonder blikken of blozen – ‘ja’ op zeg, maar ik weet nooit zo goed wat de intentie van de vragensteller is, ja misschien om de nieren te proeven van deze protestantse dominee.

Maar wat is het eigenlijk? Ik doe een poging en ga dan snel verder met de vraag waar ik de preek mee begon. Veel mensen denken: christen, dat is dat je een paar opvattingen omarmt en dat je op de één of andere manier mee gaat doen aan de praktijk van een kerk. Die opvattingen gaan dan over het bestaan van God, over leven na de dood, over Jezus die namens God naar de aarde kwam om iets voor ons te doen, te sterven voor onze zonden aan een kruis, op te staan uit een graf of ons een voorbeeld te geven van het ware mens-zijn, of alle drie, zodat onze fouten ons niet eeuwig hoeven te achtervolgen, wij niet bang hoeven te zijn voor de dood, en wij weten wat ons te doen staat zolang we actief zijn. Plus, je komt op zondag samen met andere christenen, om God te danken, dat je je dat nu allemaal weet, en om in dat weten ook steeds weer bevestigd te worden door een preek en door liederen die je kunt zingen. Opvattingen en meedoen in een kerk. Daarnaast heb je dan je gewone leven, net als alle andere mensen.

Het gekke is, het meeste ervan is nog waar ook. En toch raakt het niet de kern. Als ik er zo over praat, voelen we dat meteen aan. Natuurlijk heeft christen-zijn met opvattingen te maken en met de praktijk van de kerk. Maar het is het niet.

Wat dan wel? Welnu, het is: *een manier van zijn*. Een manier van zijn, die gedragen wordt door wat je ervaart als liefde van God, een liefde van God die naar jou toe is gekomen door de persoon van Jezus Christus.

Liefde van God, liefde van God, dan zeg je misschien: om dat zo te ervaren, moet je toch op zijn minst eerst aannemen wat

je zou kunnen verstaan onder het woordje 'God'? Het rare is: dat hoeft niet. Soms gaat het zelfs omgekeerd. Dan word je – als je het ervaart – juist afgeholpen wordt van allerlei aannames en denkbeelden over God. En soms gaat het zo, dat mensen geen idee hebben, maar toegroeien of opeens aankomen bij het geloofsverstaan: o, dit is dus God, zoals Jezus die voor ons ontsluit.

Als je belangstelling hebt, ik zou zeggen: verdiep je in Jezus.

Maar hoe gaat het dan verder als je christen wordt? De beginvraag van de preek. Je weet je gesteld in het licht van een grote, ongegronde, maar waarachtige Liefde. Je weet je hoe dan ook een geliefd mensenkind. God, dat is Die we zo noemen, heeft diep in zichzelf getast om jou te verbinden aan het Licht en het Leven. De christelijk finesses over dat diep tasten, laat ik nu even zitten. Onderweg wordt ook het besef geboren: en die God is mijn Schepper. Hoe *random*, hoe willekeurig ik ook ontstaan lijk te zijn, het geheim is, dat ik er niet voor niks ben, zelfs al is mijn leven zwaar geschonden. Ik ben niet alleen een *geliefd* mensenkind, maar ik ben ook een *gewild* mensenkind, ook als mijn ouders of de wereld mij misschien liever niet hadden gewild, en mij niet beminnenswaard vinden. God geeft mij het leven, God geeft mij de liefde, die mij als trouw, genade en barmhartigheid toevalt.

En dan? Over tot de orde van de dag? Is het nu met deze ervaring en deze wetenschap op zak de rit uitzitten en maar wachten tot je wordt opgenomen in hoger heerlijkheid?

Nee, natuurlijk niet. Het is nu: leven uit deze manier van zijn! Elke dag, elk uur. En daarmee komen we bij onderwijs van Jezus voor deze zondag. Of eigenlijk moet ik zeggen: alles ging er al over, maar nu ga ik laten zien hoe het voortkomt uit wat we hoorden uit de bijbel.

Jezus noemt zijn gemeenschap: een kleine kudde. Elders noemt hij ze: zout der aarde, licht der wereld. Nu een kleine kudde, die niet bang hoeft te zijn, dat ze te kort komt. Die kleine kudde staat tegenover de rijke dwaas aan het begin van Lucas 12, die in de mijn-modus leeft: mijn succes, mijn voorraden, mijn schuren, mijn ziel. Maar hij laat zich overvallen door de dood. Voor hij het wist, was hij niet toegekomen aan een werkelijk zinvol bestaan, alleen maar bezig geweest met zaken. Dan volgt onderwijs van Jezus, dat we ook in de Bergrede bij Mattheüs vinden: maak u niet bezorgd.

De 'kleine kudde': het zijn de mensen van de zaligsprekingen. Die zich gedragen weten door de liefde van God. De armen en de armen van geest, die het kwaad en het onrecht met treurnis aanzien, de zachtmoedigen, die hongeren en dorsten naar gerechtigheid, de barmhartigen en de vredestichters, want hunner is het Koninkrijk der hemelen. Dat is niet Gods Koninkrijk in de hemel, maar Gods Koninkrijk hier op aarde. "Jullie Vader heeft jullie het Koninkrijk willen schenken", horen we in Lucas 12.

Dat woord 'Koninkrijk' staat voor leven in vrede. Zeker, dat is een belofte. Het heeft iets van toekomstmuziek. Vanuit Jesaja 65 zagen we een glimp van de harmonie. Niet dat je dat letterlijk moet opvatten, alsof de wilde en de makke dieren hun natuur kwijt raken, maar als een beeld, dat de mensen, waarvan sommigen zich als wolven gedragen en anderen als lammeren naar de slachtbank worden geleid, zoals nu de mensen die nog over zijn in de Syrische stad Aleppo, in vrede zullen samen leven.

Maar het is ook iets van heden. Leven in vrede. Waar je schat is daar zal je hart zijn, zegt de Heer. Dat de vrede die alle verstand te boven gaat jullie harten moge regeren, zegt de heilige apostel Paulus. Als je iets hebt geproefd van de Barmhartigheid van God, door het werk en de persoon van

Jezus, dan wordt jouw manier van zijn zelf die van barmhartigheid.

Dan ga je bezittingen verkopen en aalmoezen geven. Misschien moet dat wel letterlijk, zoals ze ook in de eerste gemeente van Handelingen deden, maar het staat breder voor: dan ga je jouw mogelijkheden inzetten voor Gods Koninkrijk van vrede. Dan zoek je een doel in je leven waarmee je andere mensen tot bloei kunt brengen, waardoor ook jij zelf tot bloei komt en daardoor in vrede leeft met je eigen bestaan. Dat wil zeggen: in overeenstemming met waar je als mens voor bent, althans in de christelijke levensvisie.

Vervolgens zegt Jezus: pas op voor de hypocrisie, voor de dubbelzinnigheid, wees uit één stuk, anders val je door de mand. Dat is waar dat stuk over waakzaamheid over gaat. Met de vergelijkingen van personeel dat gereed moet zijn voor de komst van de heer des huizes. Je kunt wel mooi weer willen spelen. Ik had ook van die zoons. Vanaf een bepaalde leeftijd bleven zij alleen thuis tijdens de vakantie, en maar informeren: hoe laat komen jullie terug? Want ja, de chaos moest wel op tijd weer omgetoverd zijn in het opgeruimde plaatje. Stel je voor dat we een dag te vroeg waren aangekomen. Jezus zegt: dat soort gedoe voorkom je door alle dagen uit één stuk te leven. "Ook jullie moeten klaar staan, want de Mensenzoon komt op een tijdstip waarop je het niet verwacht".

The slower day never comes, las ik ooit in een Engels boek over relatietherapie. Dat wil zeggen: je denkt misschien: dat komt later wel, als ik wat meer tijd heb, of wat meer geld, ik moet nu hard werken of niks overslaan van wat mijn leven nu te bieden heeft. Maar is dat werkelijk het wezenlijke?

Hoe tref je je zelf aan, als de man met de hamer er opeens is en je wordt stil gezet? Als jouw actieve leven wordt afgesloten, heb je dan werkelijk zinvol geleefd? Het is nooit te laat om daar nog andere keuzes in te maken. Stel het niet uit.

Dat 'waakzaam' is dus niet dat zenuwachtige gedoe van mijn zoons: wanneer komen ze. Dat 'waakzaam' is zorgen dat je het structureel op orde hebt, zodat het niet uitmaakt wanneer ze komen.

En als je je dan afvraagt hoe zo'n leven uit één stuk er uit ziet - als christen, dan zegt Jezus, - zonder beeldspraak - : datgene wat je doet aan de minsten van mijn broeders en zusters, dat doe je aan mij. Mensen gaan vóór zaken. Wat kwetsbaar is gaat vóór geld. Stel, dat we eens zouden beginnen met allemaal 10 procent - nou goed 5 procent dan - 5 procent van onze tijd en van ons geld werkelijk *con amore* te besteden aan de minsten van de mensen, aan het kwetsbaarste van het leven, en dan mag je zelf een doelgroep uitkiezen, en dat we dat alleen, werkelijk alleen doen omdat we onszelf gedragen weten door de liefde en barmhartigheid van God. Christenen als zout der aarde, licht der wereld.

Petrus vraagt nog: Heer, zijn deze gelijkenissen alleen voor ons, of zijn ze voor iedereen? Aan het eind zegt Jezus dan: als er veel aan je gegeven is, zal er veel worden geëist, en hoe meer aan jou is toevertrouwd, des te meer zal er van jou worden gevraagd. Naar de mate van jouw mogelijkheden en naar de mate van je bekendheid met de liefde van God, naar die mate zal jouw verantwoordelijkheid binnen het Koninkrijk van God gemeten worden.

Amen

Lied van antwoord: Gezang 905 (*'Wie zich door God laat leiden'*)

Preek gehouden op zondag 7 augustus 2016 in de Protestantse Gemeente Nieuwerbrug a/d Rijn